

# ◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrud Undset, Lars Eskeland.

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementpris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen mandag aften, manuskript innen fredag aften.  
„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og Ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat: 25287. Redaksjonssekretæren privat: 10695. Ekspedisjonen, Akersveien 5 l, er åpen alle hverdager fra kl. 10—2 og 4—6. Utbetalinger kun mandag kl. 3—4. „St. Olav“'s forlag samme sted, samme tid.

INNHold: Som din søndag er . . . — Hvad katolske kvinner vil. — To samtaler. — Frk. Eleonore Thoresen. In memoriam. — I kikkerten. — Cantemus Domino i „Den 17. Mai“. — Vår feriekoloni. — Herhjemme — og derute. — Bokanmeldelse. — Innsamlingen til fond for „St. Olav“.

## Som din søndag er . . .

Det såkalte frivillige bispedømmemøte for Oslo, som holdtes i forrige uke, har drøftet forholdet mellom kirke og sport og har i denne forbindelse vedtatt et forslag om å arbeide for at lørdagen kan bli gjort mest mulig til fridag, så de store sportsstevner kunde avvikles på denne dag. Man har med dette forslag villet slå et slag for søndagens helligholdelse, men det har ikke fått nogen god mottagelse hos næringslivets menn, som finner at vi allerede har fridager nok. Bl. a. har statsråd Mellbye, hvis kirkelige interesser er velkjent, erklært at det er helt ugjennemførlig for landbrukets vedkommende. Det er dessuten med rette blitt fremholdt at forslaget ikke vil svare til sin hensikt: å øke kirkesøkningen, men snarere vilde medføre at sportsutfluktene blev forlenget. Fra flere hold er det også blitt hevdet at den avtagende kirkesøkning ikke er ensbetydende med manglende religiøsitet, men når kirkene står tomme om søndagene så er det statskirkens egen skyld. Dens forkynnelse og dens gudstjenester makter ikke å skape interesse og trang til kirkesøkning.

Det er utvilsomt noget sant i denne betraktning. Og i denne forbindelse vil vi nevne et moment ved den protestantiske religiøse forkynnelse som nok bærer sin del av ansvaret for at kirkebesøket er gått så sterkt ned. Denne forkynnelse har i den grad lagt vekten på personlig følelse og subjektiv trang, at begrepet forpliktelse med hensyn til kirkelig gudstjeneste er blitt tapt av syne eller i det minste betydelig svekket.

Reaksjonen og polemikken mot den katolske tradisjon har gjort sin virkning. Er gudsforholdet en rent personlig sak, uavhengig av enhver ytre autoritet, da

vil man ikke lenger ta imot bud fra oven gjennom andre, men alene la sig lede av sin egen opfatning. Naturligvis skal samvittigheten lede oss, men å frita den fra objektive, almengyldige bud medfører så alt for ofte at man lar sig lede av sin subjektive lyst og trang, og så innstiller sin samvittighet derefter.

Dypest sett er en slik holdning helt i overensstemmelse med den lutherske lære om rettferdiggjørelse ved troen *alene*. Rettferdiggjøres man alene ved troen på Guds barmhjertighet og Kristi forsoning, da kan det ikke reises religiøse krav om å overholde bud, å rette sig efter normer for gudsdyrkelse. Fra et rent luthersk synspunkt kan man ikke kreve bivåning av søndagsgudstjenesten som en ubestridelig kristenplikt.

For den katolske kristne stiller saken sig anderledes. Han tror også på rettferdiggjørelse ved Kristi forsoning, ved Kristi nådes virkning i sjelen, men han tror at denne er avhengig av hans egen medvirkning, av hans egen «gode vilje», av at livet leves i lydighet mot Guds og Kirkens lov. «Om nogen elsker mig vil han beholde mitt ord, og min fader vil elske ham, og vi vil komme og ta bolig hos ham.» Disse Kristi ord ifølge Johannes (14, 23) sammenfatter det katolske syn på kristenlivet. Lydigheten har sin faste plass i katolsk kristenliv. Dette vil dog ikke si at katolsk kristenliv gjennomgående bærer preg av tvang. Det er nok sant at hvis vi var helt overlatt til oss selv blev det mindre med kirkebesøk og at Kirkens søndagsbud er en spore for oss, men man må være opmerksom på at *målet* med dette bud er å skape en *trang* i våre hjerter, så vi etter hvert kommer derhen at vi ikke kan tenke oss en søn-

dag uten messe — uten det *personlige* møte med vår Frelser, som messeofret skjenker oss. Og dette er ikke bare et mål, som rent ideelt tilstrebes, men et resultat som virkeliggjøres i langt større utstrekning enn ikke-katolikker tenker sig.

Man kan ikke vente å opná nogen nevneverdig tilgang i kirkesøkningen, førenn dette syn blir mer utbredt. Det innebærer at vi går til søndagens gudstjeneste ikke alene når vi føler trang, men fordi vi av Guds og Kirkens bud har lært at vi skylder Gud en offentlig dyrkelse. Det er klart at Gud ikke trenger den, men det er like så klart at vi ikke har rett til å forsømme denne plikt, og at vi ikke kan gjøre oss skyldige i en slik forsømmelse uten at det betyr en forstyrrelse av den orden hvori vi — Guds skapninger — lever.

Det kan umulig være riktig at vår tilfældige trang skulde være den avgjørende norm for vår gudsdyrkelse. Vårt forhold til vår Skaper og Herre må bestemmes ut fra hensynet til Ham, til Hans forherligelse, til Hans ord. Det kan bare tenkes én rettmessig og forsvarlig holdning overfor Gud — den nemlig at vi retter oss etter *det Han vil vi skal gjøre*. Hvor denne grunninnstilling mangler kan det nok finnes religiøs

følelse, men neppe virkelig gudsdyrkelse. Ti gudsdyrkelses oppgave er å gi Gud, ikke det vi har lyst til, men det som Guds er.

Nu er det en sak for sig at gudstjenestene kan ordnes slik at de kirkesøkende også kan få adgang til å dyrke sport og friluftsliv. Den katolske Kirke har også sørget for dette. Den har sitt faste og klare søndagsbud — andektig bivåelse av det hellige messeoffer — men det kan også overholdes ved å komme i fromessen. En annen sak er at man kan overvære messen uten å høste frukt av det, at det gis katolikker som på tross av søndagsbudet er dårlige kristne og slette mennesker — brådne kar i alle land og samfund. Men Kirkens søndagskrav har det store ved sig at det uavlatelig — uke etter uke — fører oss til å innrette hviledagen først og fremst etter Guds vilje. Og med årene vil det sjelden undgå å bære frukt. Velsignelsen fra søndagsmessen vil lyse over hverdagens yrke, vil danne et vern mot ondskapens makter i oss og utenom oss. Og gjennom vår daglige gjerning vil søndagens helligholdelse frembringe et sinnelag preget av det hinsidige som livet her på jorden skal forberede. Det er en dyp sannhet i det gamle ord: «*Som din søndag er vil din dødsdag bli.*»

## HVAD KATOLSKE KVINNER VIL

*Fra den internasjonale katolske kvinneunions 9de kongress i Rom april 1934.*

Den internasjonale katolske kvinneunion holdt i påsken sin niende kongress i Rom. I formannen for den norske avdeling N. K. K. F., frøken Louise Bachkes sykdomsforfall, møtte frk. Marie Knudtzon og frk. Grundeland. Kongressen blev holdt i Palazzo Musica Sacra, hvis store praktfulle sal er en verdig ramme om stevnet og alltid stilles til unionens disposisjon ved disse anledninger.

Det var selvfølgelig generalpresidenten, Mdm. Steenberghe Engheringh, som åpnet forhandlingene i nærvær av kardinalprotektoren kardinal Dolci og unionens geistlige rådgiver mgr. Hoogveld. Ennvidere var fem andre kardinaler, mange biskoper og høitstående prelater tilstede.

Hele kongressen stod i ungdomssakens tegn — emnet var i de fire år som var gått siden siste kongress blitt behandlet og belyst av ti nedsatte studiekommisjoner. Og at barneopdragelse og ungdomsutdanning — altså alt som tangerer disse to saker direkte eller indirekte — hører til kvinnes hovedoppgaver hvad enten de er mødre eller ugifte — er vel ingen god katolikk i tvil om. Til og med har jo katolske kvinner den fordel at den Hellige Fader i sin rundskrivelse Divini illius Magistri har anvist så klare pedagogiske retningslinjer, at vi slipper all den ørkesløse diskusjon om subjektive pedagogiske prinsipper, som vi ellers nu ser bre sig overalt og med sine mange ord og sine mange meningsforskjeller kveler handlingene.

Det var et kosmopolitisk auditorium Mdm. Steenberghe henvendte sig til — representanter for alle verdensdeler viste vår hellige Kirkes katolicitet: at alle kan bli ett uansett race, stand og farve. Intet under at Mdm. Steenberghes takketale hadde en varm klang — der er meget å takke for innenfor katolske kvinners leir, både opad, innad og utad. En særlig takk fikk unionens generalsekretær og kasserer Mlle Romme for sitt store og opofrende arbeid gjennom ti år — og som et synlig tegn på pavens velvilje festet presidenten den pavelige orden «Pro Ecclesia» på hennes bryst. Så fulgte et interessant avsnitt av programmet: koncentrerte rapporter fra forbundets virke i tredivet forskjellige land. Den norske beretning avlagdes av frk. Knudtzon som særlig nevnte tiltaket med ungdommens utdanningsfond. Av stor interesse var også det engelske forbunds arbeid med å undersøke de nyeste metoder for behandling av nervøse og tilbakestående barn, dog med åpent blikk og skarp avstandtagen fra de uheldige utslag av den psykoanalytiske metode. Spanias rapport hilstes med begeistring, men de spanske kvinners storslåtte deltagelse i de siste politiske valg betød jo også den alvorligste motstand som var reist mot de revolusjonæres anti-kirkelige foranstaltninger og mot utviklingen videre i samme retning.

Blandt de neste dages forhandlinger var barns religiøse oppdragelse av stor betydning. I Frankrike var man inne på også

gjennom spill og lek så tidlig som mulig å vekke barns religiøse sans — man hadde således sett gode resultater av en slags utklipningsark hvis motiver var tatt fra bibelhistorien og som barn kolorerte og klippet ut. I England viet man sig særlig for opgaven å interessere barna for katekismen, og man hadde koncentrert sig om et energisk utdanningsarbeid av særlige lærerkrefter på dette område, som tok eksamener og siden spesialiserte sig i å reise rundt og gi katekismus-undervisning overalt. — Man drøftet ellers bl. a.:

#### Barneopdragelse.

Å gi sine barn en i ånd og sannhet katolsk opdragelse var det samme som å lære dem lydighet og ærbødighet mot de eldre — et trekk som nu blev sørgelig forsømt overalt hvor man doserte en frihet for barna og de unge, som i virkeligheten betød det samme som å gjøre dem til slaver av sine subjektive lyster. Kun ved å lære å bøye sig for en autoritet, som selvfølgelig måtte ha et åpent blikk for barnets individualitet,

#### Mødre-oplysningskontorer.

Ved siden av dette inntok den spesielt kvinnelige utdanning selvfølgelig en bred plass, og som motvekt mot de såkalte mødrehygienekontorer, som rettelig burde kalles anti-mødrekontorer, hvad angår enkelte grener av deres virksomhet, opprettes nu mødre-oplysningsbyråer, som utelukkende tar sikte på å hjelpe kvinner til å bli gode mødre og husmødre og som også veileder i alle pedagogiske spørsmål og støtter i vanskelige forhold så langt de rekker. I Italia virker således «Vuggens apostol» i denne retning og man har høstet de beste erfaringer over alt hvor dette arbeid er tatt op.

#### Seksuell opplysning.

Unionen, støttet av Kirken, hevder som sitt standpunkt at det er moderens oppgave i første rekke å opplyse sine barn om det fornødne på dette område når tiden er inne, idet ingen foreldre kan forsvare å slippe sine barn ut i verden helt



Kongress-deltagerne foran Lateran-kirken.

fikk de erverve sig den selvbeherskelse som er den eneste virkelige frihet som finnes. Mot alle tidens oppløsende tendenser — som f. eks. i Schweiz ga sig sørgelige utslag gjennom en intens propaganda fra de gudløses side som særlig koncentrerte sig om å få tak i barna og de unge og lærte dem forakt for Kirken og de foresatte — setter den katolske opdragelse igjen ærbødigheten og respekten inn på de rette plasser i livet, ti kun den som har lært å akte og lyde som barn vil som voksen ha den innstilling som betinger den gode katolikk. Kun den som har lært å overvinne sig selv er et fritt, selvstendig vesen, som ikke er bunden av subjektive illusjoner, og derfor åpen for den objektive sannhet og kan dyrke sin Gud på rette måte.

#### Studietiden.

Når barna blir unge mennesker kommer det neste skritt: så vidt mulig å sende dem til katolske universiteter når de skal studere. I Italia har den kvinnelige ungdomsseksjon utelukkende ved sine innsamlinger kunnet opprette og opprettholde et katolsk universitet i Milano — innsamlingen til det innbringer hvert år ca. 1 million lire! Ved ikke-katolske universiteter oppretter man nu studiehuser og studiehjem for de unge katolske kvinnelige studenter, og man søker der på alle måter å motarbeide den irreligiøsitet som så altfor ofte preger de moderne videnskapsmenn og kommer til orde gjennom deres forelesninger og som lett ellers vilde kunne infisere elevene.

uvitende om disse vitale ting. Men denne viten kan ikke gis som fellesundervisning i skolen — emnet er så ømtålelig at det er hjemmets oppgave å behandle det på rette tid og sted. De forskjellige nasjonale forbund tar derfor nu op på sitt program å sørge for, at der blir avholdt opplysende og veiledende foredrag for mødre om den beste måte å meddele disse opplysninger på, så de trygt kan ta fatt på dette uten frykt for å komme til å volde skade.

#### Presse og litteratur.

Man drøftet i denne forbindelse pressens store og delvis farlige innflytelse når den står i bolsjevismens og kommunismens tjeneste. Ungdommen leser uhyre meget, og i den gode presse har derfor mødrene en uvurderlig hjelp — til gjengjeld burde de støtte den ansvarsbevisste presse av all makt og selvfølgelig i første rekke vår egen katolske presse. En enquête i Frankrike, utsendt av forbundet til ca. 100.000 kvinner av alle samfundslag og alle aldre om hvad man ønsket å lese, hadde gitt det gledelige resultat at hovedvekten i praktisk talt alle svar var blitt lagt på de gode og underholdende bøker som omhandlet nutidsforhold på en instruktiv måte. Enquæten resulterte i en skrivelse til alle de betydeligste forlag, hvori man gjorde disse oppmerksom på det lukrative ved å imøtekomme dette almindelige ønske og utgi den slags bøker — det neste skritt hadde vært å utskrive en konkurranse mellom forfatterne.

## Film.

Ifølge en verdensstatistikk hadde det vist sig, at hver sjette menneske på jorden går på kino en gang om uken. En dårlig film ligger altså hvad innflytelse angår helt på linje med den dårlige presse. Man har dannet forskjellige katolske filmselskaper, og disse har også mange gode manuskripter og emner liggende — men foreløpig strander så mange av disse optagelser på det faktum at det næsten er umulig å skaffe gode skuespillere, da alle de virkelig gode kunstnere forlanger fantastiske honorarer. Dog skal der nu settes inn med full kraft på dette viktige punkt.

\*

Dette var noen av hovedpunktene av kongressdagens forhandlinger — vi skal senere bringe et resumé av de ti kommisjoners arbeide. Inn blandt disse møter hadde deltagerne mange uforglemmelige opplevelser.

Skjærtorsdag formiddag var der først messe i Sct. Maria Maggiore, hvorpå alle drog syngende og bedende i procesjon til Laterankirken, for der å avlegge det første jubileumsbesøk. Langfredag hørtes messen i St. Cruce og om eftermiddagen samledes man til korsveiandakt i Colosseum, hvor Credo steg til himmelen som et uttrykk for alles følelser ved å stå på dette sted, hvor martyrene hadde lidt for oss alle. Påskelørdag avlagdes jubileumsbesøket i St. Paulskirken og påskemorgen ilett alle til St. Peterskirken for å overvære Don Boscos helgenkåring og motta den Hellige Faders velsignelse.

Dog den største opplevelse blev selvfølgelig den audiens som deltagerne hadde hos Paven. Mens man samlet ventet på Hans Hellighets ankomst opleste kardinal Dolci det pavelige dokument, som utnevnte Mdm. Steenberghe til generalpresident for unionen for de kommende fire år. Etter Pavens inntredelse avla madame knelende rapporten til ham og gikk senere med ham langs rekken av alle damene, som var ordnet nasjonsvis, og nevnte hver enkelt nasjon ved dens navn. Og så fulgte det store øieblikk: Pavens tale.

## Paven opfordrer katolske kvinner til politisk aksjon.

Hans Hellighet begynte med å uttrykke sin glede ved å se så mange tillitsmenn fra forbundene i de tredve land som var tilsluttet unionen, og han hadde med stor interesse i de forløpne fire år fulgt dens store arbeid og fremskritt, likesom han i alle disse kongressdager hadde latt sig forelegge rapport av dens resolusjoner. «Vår glede er stor over å se så mange av våre barn i den felles Faders hus, i eders hjem og over den intelligente og utmerkede måte hvorpå kvinneforbundene verden over har studert og utdypet vår rundskrivelse om ungdommens oppdragelse, som jo har vært disse fire års spesielle tema og hvorledes man, som det fremgår av de forskjellige lands rapporter, har arbeidet på å virkeliggjøre den ved å kjempe for en kristen oppdragelse, ved å studere og anvende nye tidsvarende metoder til å bringe katolsk undervisning og oppdragelse frem i første rekke. Dette er et virkelig stort og beundringsverdige arbeid, og vi har ofte i disse fire år gjennom eders utmerkede president og eders kardinalprotektor kunnet konstatere at den katolske ånd har besjelet og gjennomtrengt all eders virke både for familiens helliggjørelse og for samfundets gjenkristning.

Men foruten den sociale og økonomiske aksjon må vi også ha en politisk aksjon, dog ikke partipolitisk. Partipolitikk må ikke dekke sig med katolsk navn, men det enkelte menneske

må ikke holde sig borte fra politikk, ti den sanne politikk er den, som har det almene vel for øie — den politikk som vil forsvare Guds og Kirkens rett, samvittighetens rett, den kristne families rett til kristen barneopdragelse. Ifølge ordets opprinnelige betydning er politikk: omhu for at alle får del i samfundets goder, mens den nu til dags i praksis betyr bare de enkelte partiers interesser — altså helt motsatt av hvad den skulde være. Derfor må eders aksjon ikke bli partipolitisk, men følge storpolitikken linjer og arbeide for det almene vel i videst mulig omfang. Når dette forstås riktig, må den katolske aksjon arbeide ikke alene for sjelenes frelse og for familien, men også for samfundet og derigjennem utøve et apostolat, ti katolsk aksjon er lægfolks deltagelse i og samarbeide med prestenes gjerning, og det vil si: en deltagelse i Forløserens liv og virke. Tyngdepunktet må for de unges vedkommende ligge i utdannelsen og for hele det tidsvarende sociale arbeides vedkommende i apostolatet. Allerede i apostoltiden ser vi kvinnene som medarbeidere i evangeliets utbredelse. «Jeg takker de kvinner som har samarbeidet med mig i evangeliet,» sier St. Paul — og denne Pauli takknemlighet overfor kvinnene vil også være Kristi statholders takknemlighet overfor hver av eder, mine kjære døtre» — sluttet den Hellige Fader, idet han ga den apostoliske velsignelse til alle unionens medlemmer, deres fedreland, deres familie, deres arbeide og alle som stod deres hjerte nær. Og endelig fikk alle de tilstedeværende en minnemedalje om dette besøk av kardinal Dolci.

Ved den høitidelige avslutning, som fant sted nogen dager senere opleste presidenten emnet for den neste kongress: «La femme catholique dans le monde contemporain — den katolske kvinne i vår tid».

## To samtaler.

## I.

*Et lite intervju med sognepresten i Reykjavik.*

«Ja, jeg har altså et av verdens største sogn,» smiler sogneprest pater Boots, som passerer Oslo på vei til Danmark, hvor han før har virket som prest, og derfra videre til sitt hjemland Holland — «103,000 kvkm. stort.»

«Hvor mange innvånere? Vi får spørre som vår geografilærer gjorde i skolen.»

«Da jeg går ut fra at De mener katolikker får jeg svare: 300 — fordelt med ca. 230 i Reykjavik og resten utover hele Island.»

«Hvor lenge har sognepresten vært på Island, og hvor mange katolikker var der da De kom?»

«I 12 år — og dengang var vi 98.»

«Og hvordan er det med skole spørsmålet hos dere — det er jo så brennende alle steder?»

Pater Boots smiler — et så strålende varmt smil, at det som i et lyst blink lar oss forstå den dypeste årsak til følgende svar: «Vi har 150 barn i den, men må hvert år avvise mange som ønsker optagelse men som vi ikke har plass til. Vi kunde ha det dobbelte antall elever om vi bare var istand til å få skolelokalene utvidet.»

«Men det kan da umulig være bare katolske barn?»

«Nei, kun ca. 30 stykker. Men nettop derfor er skole-spørsmålet litt sårt. Det er jo for største delen *fordom-mer* vi har å kjempe med — fordommer mot katolisismen innpodet i skoletimenes historie- og religionsundervisning. Og når nu protestantiske foreldre betror sine barn til våre skoler hadde vi jo en anledning til å skåne den opvoksende slekt for alle tendensiøse og delvis misvisende fremstillinger av objektive kjensgjerninger, som berører Kirkens livsanskuelse, lære og dens historiske innsats og samtidig opplyse denne slekt om den kulturelle innsats, som katolisismen har representert og representerer og om hvilken den nuværende generasjon svever i sørgelig uvitenhet.»

«De mener altså at fordommer og uvitenhet er de største vanskeligheter som Kirken har å overvinne i sjelene?»

«Ja, noen av de største, fordi de i generasjoner har fått lov til å bre sig uten at man har angrepet dem ved roten: *skolebarnas* opplysning. Derfor kan heller ikke vårt arbeid som prester måles ene i de synlige resultater — i konversjonenes numeriske antall. Vi som er nybrottsmenn må være gla om vi får lov til å preparere jordsmonnet i sjelene, særlig i barna — rydde *det* for stein og ukruttsfrø som brer sig der, hvor såkornet skal legges og hindrer dets vekst når sæden skal gro. Men — vi får sjelden oppleve å se «markene hvite til høst» — vi er såmenn bare —»

Så mildt, så stille, så enkelt faller pater Boots's ord — det er *misjonæren* som taler. Han, som har forlatt alle ting og gått dithen han blev sendt — med smil om leben. Han forteller om sine to brødre, som også er prester. Den ene hjemme i Holland — den annen misjonær på en Stillehavso like under Ekvator. Han var videnskapsmann og dr. theol., blev sendt dertil som professor ved et presteseminar — men forlot med sine foresattes tillatelse denne gjerning for å bli misjonsprest ute blandt malayene. En bror høit mot det kolde nord, hvor intet tre forteller om sommerens gleder — kun gresset er litt grønnere da enn om vinteren! En annen bror i de varmeste egner, hvor alt er uforanderlig ensformig grønt, og hvor aldri en kjølig vind bringer friskhet til utmattede mennesker — «vi ser ikke hverandre mer i dette liv — et brev tar 8 uker oss imellem» — og mens vi hører dette berette — dette som griper så sterkt, men dog bare er en del av hele den offergjerning våre prester utfører idag, som den er blitt utført i 1900 år — reiser der sig usynlig om oss den Kirke, som «Hovedes porter aldri skal få bukt med». Vi forstår helt — ja, næsten håndgripelig *hvorfor*, når vi sitter ansikt til ansikt med denne Herrens tjener. Inntrykket er overveldende, men plikten kaller: en intervjuers plikt til å forholde sig helt passiv overfor sitt objekt. Og vi spør:

«Sognepresten nevnte uvitenhet om og fordommer mot vår Kirke som noen av de største vanskeligheter for troens utbredelse — er der andre konkrete hindringer som er mest følelig?»

«Ja, den religiøse likegyldighet selvfølgelig, som er et så utpreget trekk i nutidsmenneskenes mentalitet — men den er jo ikke noe som er særlig for forholdene på

Island. Den møter vi overalt. Skulde jeg nevne våre lokale hindringer, er det først og fremst de vanskelige *samferdselsforhold* med de lange avstander og en manglende *presse* — —»

«Det var interessant!» — et øieblikk blir vi bare fagmenneske, men pater Boots's gode smil lyser inn i vår bevissthet og sier oss uten ord, at her er ikke tale om «interessantheit», men om en vital bekymring, en levende sorg over å mangle et av katolisismens sterkeste våben og være bastet og bundet av materielle hensyn når saken gjelder den høieste idé — — — vi bøier hodet, og den milde kjærlige stemme fortsetter: «De forstår: islenderne er et høit oplyst folk og de leser gjerne — kveldene er lange. Hadde vi et religiøst opplysningsblad på islandsk vilde meget være vunnet. Men vi har ikke råd — — —»

Så reiser pateren sig og sier farvel — han skal ut på sin første ferie på fire år. Siden går turen tilbake til Island. Men lenge efter at sognepresten på den ø, som «ytterst mot norden lyser», har forlatt oss, toner vår store dikters ord i oss — som en forjettelse:

«— — — blev der på Island bevaret og lagt livssæd for kommende dager.»

## II.

*Intervju med St. Josephssøstrenes generalforstanderinne.*

«— — ti i kvinnens hånd hviler familiens lykke eller ulykke.» Av St. Josephssøstrenes ordensregler:

Det første som slår en når man sitter overfor la révérende Mère Marie du Sacre-Coeur, St. Josephssøstrenes Supérieure Generale fra moderhuset i Chambéry, og ser inn i dette gjennearbeidede ansikt, som tross sine 72 år er så levende og så våkent, er den tanke: «hvad har ikke disse øine sett! Hvad har ikke disse ører hørt!» Nu er hun her i Norge, denne kloke og energiske dame i hvis hender så stort et ansvar er lagt overfor Gud og mennesker, men for nylig inispiserte hun kongregasjonens huser i Brasilia. I Nord-Amerika har hun vært — overalt hvor hennes 2800 — totusenottehundrede — døtre utøver sitt velsignelsesrike virke, har hennes personlige nærvær opmuntret, støttet, trøstet, veiledet, og i hvor høi grad hun evner dette — ja, det får selv den fremmede et klart og lysende inntrykk av når man får lov til å få en samtale med henne.

Der står i St. Josephssøstrenes ordensregler at én av deres hovedoppgaver er «éducation des filles»: å opdra *kvinner*. Og når man nu stadig ser, hvorledes hele verden over såvel katolske som anderledes-troende, til og med helt irreligiøse foreldre, betror sine døtre til disse søstres skoler og institusjoner hvor de finnes, så må dette bunde i at denne ordensregel ikke bare er et utvendig lovbud, men at den er blitt personlig liv. Kun den som har oppdraget, kultivert sig selv, kan kultivere andre på varig vis. Og det er denne høie åndskultur som virker så sterkt hos la Supérieure Generale: den harmoniske ballance, den klare ro, den overlegne forståelse, som er intelligensens skjønneste frukt — og

over det hele det lyse smil som glatter og jevner så mange vanskeligheter både for sig selv og for andre.

Nu, tiden er kostbar for denne optatte dame — det forteller bl. a. den bunke brever, som ligger foran henne på bordet, og hvis konvolutter bærer mange rare frimerker. Ganske naturlig faller samtalen derfor først på de mange steder som kongregasjonen nu finnes og derfra glider den like så naturlig hen på Norge — og selvfølgelig ber vi la Mère uttale sig om Norge og vi selv. Og generalforstanderinnen sier: «Det er nu syvende gang jeg er her i landet, og hver gang er inntrykket det samme: gode, kloke og gjestfrie mennesker i en storlagen og skjønn natur. Men har det ikke mer interesse for «St. Olav» lesere å høre hvad den Hellige Fader sa til mig under audiensen i Rom da jeg hadde fortalt at jeg skulde til Norge: «Norge er et lite land, men det gjør store fremskritt. Jeg elsker Norge og jeg håper på Norge.»

«Og er ma Mère tilfreds med opholdet denne gang også?»

«Ja, meget. Det gleder mig alltid og jeg støtter gjerne alle søstrenes tiltak for å være på høide med tidens krav til utdannelse, innretninger og utvidelser.»

Vi forteller generalforstanderinnen hvad pater Boots fra Island nettop har berettet om den suksess St. Josephs-søstrenes skole har deroppe — våre lesere vil finne hans ord annet steds i bladet — og ma Mère svarer:

«Ved siden av sykepleien vet De at vi regner skolesaken som våre største opgaver. Der er så meget som vanskeliggjør undervisningsspørsmålet i våre dager, og det gjelder om å ta vare på de små barnesjeler så tidlig, at vårt arbeid virkelig blir den hjelp og støtte for ansvarsbevisste foreldre som disse søker hos oss. Derfor har jeg med glede billiget, at man nu her i Oslo begynner en barnehage, ledet av en diplomert søster med full Frøbelutdannelse. Jeg håper og tror, at St. Joseph vil våke like så kjærlig over disse små som kommer til oss, som han våket over barnet i Nazareth.»

«Forholder det sig riktig at der også skal innredes kjøkkenskole her?»

Generalforstanderinnen ranker sig og myndig faller hennes ord — det er la Mère, *moderen*, som taler nu: «Vi akter å gjøre dette for helt å kunne opfylle vår ordensregels påminnelse «i kvinnens hånd hviler familiens lykke eller ulykke». Ti vi ser det som vår plikt i første rekke å utdanne gode *praktiske* kvinner til å våke over familielivets trivsel. Vi vil lære dem å forstå — samtidig med at de får de fornødne tekniske ferdigheter i husarbeide, at dette arbeid først og fremst er *offer-tjeneste* til Guds rikes fremgang — og derfor helt på linje med all annen *katolsk aksjon*. Vi vil få dem til å forstå, at det å være arbeider innenfor hjemmets vegger er et *apostolat* med hele et apostolats velsignelse over sig og hele et apostolats helliggjørelse av selv det ringeste og ubetydeligste. Vi vil lære våre unge piker mens de forbereder sig til *kvinnegjærning*, katolsk moral, katolsk livsanskuelse, katolsk pliktfølelse — vi vil lære dem å være tro i det lite samtidig med å ha tro på det største, og vi vil lære dem å se troskapen i hjem-

mets forvaltning og i det daglige livs praktiske opgaver som det *betrodde talent*.»

Det blir et øieblikks stillhet — og noen linjer i et brev fra en utenbys boende priorinne, som jeg nettop har mottatt, faller mig plutselig inn: «—kunde De bare få treffe vår elskede generalpriorinne — De vilde sikkert lære å holde av henne!»

Brevskriveren fikk rett — og hun vil få rett overfor alle som kommer i berøring med Mère Marie du Sacre-Coeur — — — E.



## Frk. Eleonore Thoresen.

IN MEMORIAM

På Oslo hospital døde i forrige uke frk. Eleonore Thoresen, 91 år gammel. Hun blev begravet på Gamlebyen gravlund lørdag 9de juni. Hun tilhørte en gammel aktet håndverkerfamilie i Oslo av buntmakerlauget. Hun hadde selv i *sine* arbeidsår en meget søkt dameskredderiforretning i Grensen. Hun lærte kirken å kjenne i en moden alder, vel 50 år gammel og blev undervist og optatt i kirkens skjød av mgr. M. H. Günther, den gode prest, som døde så altfor tidlig.

Frk. Thoresen var en av veteranene i St. Halvards menighet, hvor hun alltid var å se vinter og sommer ved messen og andre gudstjenester. Hun har i sannhet frosset og lidd med oss i vår skrøpelige og dog skjønne lille kirke.

Men så kom leddgikten og i de siste 10—15 år, som den raset som verst, var det ugjørlig å bivåne messen for den gamle dame. Men interessert og åndsfrisk og full av tro på vår kirkes og Guds sak var hun til siste stund. Det siste strev med døden blev allikevel lett for henne — hun hadde fullkommet løpet på banen både i onde og gode dager og døde så trygg i tillid til sin frelser og Gud. Som hun ber for St. Halvards menighet nu, *det lovet hun å gjøre*, så vil vi be for hendes sjelefred. Hendes håp vil ikke bli til skamme. R. I. P.

Ivar Ruyter.

## ] kikkerten.

«A. B. C.», Fedrelandslagets organ, er et blad som utmerker sig ved sin saklighet. En undtagelse danner en artikkel av Gambrinus i siste nummer, hvor jesuittene og reservatio mentalis er gjenstand for en overfladisk, misvisende og høist urettferdig behandling. Det kan tjene forfatteren til undskyldning, at fremstående lutherske geistlige for en tid siden har vist veien — uten spor av sakkunnskap. Men det blev den gang protestert så kraftig, ikke bare fra katolsk hold, at Gambrinus burde undersøkt saken, før han skrev. Det hadde spart bladet for en ukorrekt og urettferdig fremstilling og dets lesere for en vill-ledende orientering.

## Cantemus Domino i „Den 17. Mai“.

Under overskriften: „Den katolske kyrkja retter handa til nynorsken“ skriver „Den 17. Mai“:

I det katolske kyrkjebladet „St. Olav“ nr. 19 for i aar har Lars Eskeland faat inn ei vakker salmebøn „Godfar og godson“. Og i ei utgreiding um fjerde utgaava av den katolske salmeboka „Cantemus Domino“ gjev pastor K. Kjelstrup ymse forvitnelege opplysningar.

Fyrste norske katolske salmeboka som kom ut 1893, var ei umarbeidd utgaava av den danske ved den danskfødde presten Edw. Ortved, som daa styrde „St. Olav“. Hausten 1911 fekk pastor Kjelstrup til oppgaava aa vøla paa denne salmeboka, so salmane fekk 1907-rettskriving. Derimot hadde han ikkje høve til aa „fjerne en del altfor søtladne salmer av dansk opprinnelse“, kor god hug han enn hadde til aa gjera det.

Så kommer et lengre citat av mgr. Kjelstrups artikkel i „St. Olav“ om salmeboken og „Den 17. Mai“ konkluderer i følgende:

Det er gildt aa sjaa korleis katolikkane sjølvmeinte gjev rom til nynorske salmar i salmeboka si og nytte salmane au i gudstenestene sine. Og det nasjonalt vakne synet pastor Kjelstrup har paa norsk maal, kan tena til fyredøme for mang ein statskyrkjeprest baade utanfor og i Oslo.

## Vår Feriekoloni.

Før inkommet .....	kr. 254.00
Gråsøstre .....	» 10.00
R. G. B. ....	» 5.00
Fru Sigrid Undset, Lillehammer .....	» 400.00
Frk. Sigrid Boe, Arendal .....	» 10.00
Fam. Pettersen, Vettakollen .....	» 3.00
R. F. ....	» 10.00
Frk. H. Parr .....	» 15.00
Chr. U. ....	» 10.00
S. Th. ....	» 5.00
Dédé .....	» 5.00
U. S. ....	» 5.00
Mariabarn .....	» 5.00
Fru Sørbye .....	» 10.00
Syforeningen, Stabekk .....	» 10.00
I. E., Oslo .....	» 5.00
B. A. ....	» 20.00
Fra en musikalsk dameklubb .....	» 100.00
III orden av St. Franciskus .....	» 30.00
L. N. ....	» 5.00
M. P. ....	» 10.00
	<hr/>
	Kr. 927.00

Store og små beløp mottas med takknemlighet i «St. Olav»s redaksjon, mgr. Irgens, sogneprest mgr. dr. Kjelstrup, St. Olav, og sogneprest pater Notenboom, St. Halvard. — Hjertelig takk!

Barnene bes innmeldt snarest til de respektive sogneprester. Det er allerede innmeldt en del.

Br. Frans.



Fra Kristi Legemsfest-prosesjonen i Oslo.  
Mgr. Kjelstrup bærer det Allerhelligste.

## Hørhjemme: —

**STABEKK.** Der er fest, føler man, når man søndag 10. juni trær inn i det smykkede Jesu-Hjerte-kapell på Stabekk. En krans av blomster i botens farve rundt korsets fot fanger straks øiet og tanken ledes hen på dagens betydning. Dette blev da også lagt oss på hjerte ved en alvorlig oplysende og manende tale av Mgr. Irgens, der for anledningen kom fra Oslo for å lese messen. Kl. 6 holdtes Jesu-Hjerteandakt ved sognepresten, pater Bzdylł — Om aftenen avholdtes en vellykket patronatsfest som hadde samlet fullt hus med deltagere både fra Oslo og Stabekk, så de flittige søstre og damer som stod for arrangementet hadde ikke arbeidet forgjeves.

Marie.

**HAMAR.** O. K. Y.s tur til Hamar søndag 10. juni blev i alle henseender meget vellykket. Ved ankomsten hadde en stor del av St. Torfinns menighet med pater Alby, pater Cadart og pastor Ugen møtt frem og ønsket Oslodeltagerne velkommen. Etter å ha inntatt en forfriskning samledes alle i kirken, som blev fylt til siste plass. — Det var en begivenhetsrik dag både for Hamar katolikker og for oss som hadde den glede å delta i den første prosesjon på Hamar siden reformasjonen. Den høitidelige messe celebrertes av pastor Ugen. Pater Alby talte over Jesu Hjertefestens betydning. — Etter høimessen satte prosesjonen, som talte ca. 80 deltagere, sig i bevegelse. Etter ministrantene med korset fulgte menighetens mannlige medlemmer under sin vakre fane, dernest O. K. Y., likeledes med fane, med sine 36 deltagere, så søstrene, menighetens damer og så de små barn klædt helt i gult, som strødde blomster for det Allerhelligste.

Sakramentet blev båret av pater Cadart ledsaget av pater Nootenbom og pastor Ugen. — Søstrene hadde sørget for et vakkert pyntet alter i haven bak St. Torfinns klinikk, hvorfra den første velsignelse blev lyst. Prosesjonen fortsatte rundt kvartalet og avsluttedes i kirken. Vi var alle grepet av stundens høitidelighet og alvor. Begeistring lyste på alles ansikter, Sjelden har vel et Te Deum lydt med mer kraft og inderlighet enn da. — Under middagen i foreningslokalet takket pater Alby Oslodeltagerne for at de mottok innbydelsen. Pater Notenboom talte i egenskap av åndelig leder for O. K. Y. og gav så ordet til formannen, G. How, som takket pater Alby for innbydelsen, den fyrstelige mottagelse og den gode mat. Hvorpå Lund tok ordet, og idet han som utgangspunkt tok Mgr. Kjelstrups deilige Hamarsang, sa han at man nu ikke mer tenkte så meget på nogen katedral i grus, men tvert imot som følge av pater Albys og hans forgjengeres utrettelige arbeide så en blomstrende kirke, som selv om den ennu var liten, så dog hadde fremtiden for sig. Hr. Barra utbragte et leve for den katolske menighets fremgang på Hamar. Hr. Borchgrevink takket Oslo-deltagerne på menighetens vegne. Etter kaffe kl. 6 holdtes festandakt i kirken, hvorpå hilstes farvel og under hurrarop begynte hjemturen. Vi må tilslutt få takke patrene, søstrene og alle som gjorde sitt til å gjøre dagen til et uforglemmelig minne for oss alle.

Y n g l i n g.

### — og derute:

**SCHWEITZ.** I mars måned avholdtes en antifrimurerkongress, hvori deltok representanter for 1108 foreninger fra 24 forskjellige nasjoner. Nu meddeler «La Croix» fra Genf, at det schweitziske anti-frimurerforbund har tatt initiativet til å få gjennomført et forbud mot alt frimureri. Til å gjennomføre en sådan lov fordres 50 000 stemmer som imidlertid efter den almindelige mening vil være lett å opnå. Lister man kan tegne sitt navn på vil snart bli fremlagt.

**RIGA.** Den russiske bekjenner, biskop Sloskan, er blitt utnevnt til rektor for presteseminariet i denne by.

## BOKANMELDELSE

Egon Friedell: «Vår tids kulturhistorie».  
Oversatt av Niels Mürer. (Aschehoug & Co.).

Dette meget omstridte verk foreligger altså nu på norsk, idet annet bind nettop er utkommet og tredje bind utsendes til høsten. Begge de allerede utkomne bind er gjennomillustrerte og oversettelsen helt mønstergyldig.

Det er med en viss spenning man begynner å lese det — diskusjonens bølger er jo gått høit om det. Av noen er det blitt hevet til skyene som en genial manns nye syn på alt det gammelkjente, som en ny innsats i historieforskning — av andre fordømt som et lett hodes lettsindige måte å omgås alvorlige historiske problemer på, idet bemeldte hode bare har benyttet de historiske kjensgjerninger som rakettstokker i et fyrverkeri av paradokser, innfall, utfall efter prinsippet: **hva**d man sier betyr intet — **hva**dan man sier dette **hva**d betyr alt.

Både forherligelsen og fordømmelsen er i og for sig forståelig, ti det er en både inciterende og irriterende bok, som ved hele sin subjektive form appellerer til det subjektive hos

leserne. Å gå på jakt efter den objektive historiske sannhet i Friedells fremstilling er derfor ikke så ganske lite et arbeid, som de fleste kvier sig for å gjøre. Det er så meget lettere å beruse sig ved skummet av hans spirituelle og velsmakende servering enn å undersøke den åndelige næringsverdi av det som blir tilbake når det boblende brus er skummet bort. Men derved blir hans «historie» farlig for ubefestede sjeler, fordi den innebærer den samme fare som en veritabel rus: den bedøver dømmekraften: man hypnotiseres til å dele forfatterens syn på fortidens fenomener uten å bruke sin egen dømmekraft.

Ved siden av mange kloke og skarpe iakttagelser av tidsfenomener og vurdering av dem har Friedell ofte perioder, som nærmest må karakteriseres ved ordet: **lek**. Han er en genial dilettant, som leker historiker — og vi leker gjerne med ham. Men en anmelder plikter å gjøre oppmerksom på at det er lek — at hele boken er historie «på lissom».

E.

## Innsamlingen

til fond for „St. Olav“.

Vi har mottatt følgende:

*Til St. Olavs bladfond.*

Hermed kr. 2.00, bidrag nr. II. fra —ss.

Jeg foreslår at «St. Olav» oppretter en fast rubrikk for innsamlingen inntil beløpet er nådd målet — 15,000 eller 30,000. Så kommer også alle de små bekker med efterhvert. Kanskje vi alle da kunde komme med vår 50-øring eller krone pr. mnd. Og det vilde monne. Jeg blir i tilfelle med for mitt lille beløp.

(Underskriften, som vedkommende ikke ønsker publisert.)

Vi takker for den kjærlige tanke og holder selvfølgelig alltid med glede plass åpen for alle dem som vil sette oss i stand til bedre å bedre å røkte vår opgave som katolsk presse, som tjener for katolsk sak og katolsk livsanskuelse og som bindeledd mellem alle katolikker landet over. Vi er takknemlige for selv de aller minste bidrag — intet er for litet til ikke å komme vel med og gjøre sin nytte.

Vi kaller nettop på de *små* bidrag nu — i stor takknemlighet.

M. P. ....	kr.	30.00
B. A., Sandefjord .....	»	25.00
17. maifest og innsamling til «St. Olav» fond, Trondheim .....	»	55.00
Enkens skjerv .....	»	1.00
U. S. og O. S. ....	»	15.00
Mariabarn .....	»	5.00
Stabekk Syforening .....	»	10.00
M. Andersen .....	»	20.00

Kr. 161.00

Ialt innkommet kr. 8,556.20.